

Nesim Ovadya İzrail: 107 Yıl Önce Osmanlı Meclisi Mebusanı'nda "Zina" Konulu Oturum

Posted on 23/02/2018

107 yıl önce Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında ceza kanunu tartışılırken zina meselesini Ermeni Mebus Krikor Zohrab gündeme getirmişti. Zohrab'ın zinanın ceza kanundan çıkarılması gerektiği, kadın erkek eşitliğinin kurulması yönünde yaptığı tarihi konuşmayı, Nesim Ovadya İzrail'nin "1915 Bir Ölüm Yolculuğu - Krikor Zohrab" (Pencere Yay. 2011) adlı kitabından aktarıyoruz.

'Zina' Üzerine Sözleri

Nitekim 18 Nisan 1911 tarihinde ceza kanunu tartışılırken "Zina" maddesinin baştan ele alınması konusunda ısrar eder.

Kadının erkeğe eşit olduğu yönünde yaptığı konuşmada, zinada kadını cezalandırarak toplum dışına ite, "Gayrimeşru çocuk" kavramının ortaya çıkmasında erkeklerin de payı olduğunu açıkça ifade ederek, kadına verilen cezanın sembolik seviyeye indirilmesini savunur. (1)

Zohrab meclisi hareketlendiren konuşmasına, kadınlar üzerinde karar veren meclisin erkek mebuslardan oluşmasındaki haksız, adaletsiz duruma işaret ederek başlar:

"...(öyle) bir Mecliste hâkimiyet icra ediyoruz ki, biz orada hem savcı hem de hâkimiz. Erkekler, kadınlar üzerinde olan hukukunu tahkim etmek için uğraşıyorlar. ."

İslamiyet'te erkekler için çok eşlilik hakkı varken, erkeğin buna rağmen zinaya başvurması halinde, kadına göre daha fazla suçlama gerekmektedir. O nedenle, Zohrab, zina halinde erkeğin daha fazla cezayı hak etmesi gerektiğini savunur.

“Bu cürümde (zina) en büyük kabahat erkeklerdedir...”

Bu sözler üzerine salonda önce uğultu şeklinde başlayan hareketlenme, daha sonra adeta bir ayaklanmaya dönüşür. Zohrab ortamın sakinleşmesini bekledikten sonra, “bu tahammülsüzlüğünüzün nedeni, erkeklerin zorla kadınlar üzerinde egemenliğini muhafaza etmesinden kaynaklanıyor” diyerek sert bir çıkış yapar ve sakin bir şekilde sözlerine devam eder:

“Erkekler için bilhassa ahkâm-ı İslamiyyede çok eşlilik vardır; demek, onlar, şehvet duygularını en geniş biçimde icra etmek için her türlü kolaylığa sahiptirler. Kadınlar için bu genişlik yoktur. Böyle bir imkâna sahip olan erkek, bununla yetinmeyip de öte tarafına geçerse, zannederim, ona nispetle daha mahdut bir hakka sahip olan bir kadına karşı kendi vaziyeti daha ağır olmalıdır. Fakat böyle olmuyor. Sonra Ceza Kanununda erkekler için bir hak veriyorsunuz. Eğer kendi zevcesini veya mahreminden birinin başka bir erkekle bir münasebette bulunduğunu görürse, onu katletmek selahiyetini veriyor. Bu müthiş selahiyeti kadınlara vermediniz.”

Zohrab bu sözlerle İslam hukukunun kadın erkek ilişkisini belirleyen yanına eleştirisini getirmektedir. Zina sonunda dünyaya gelen çocuğun toplum içinde aşağılanmasına karşı çıkan Zohrab, aksine bu çocukların diğer çocuklarla eşit olması gerektiğini savunmaktadır.

“20. asırda... Ben bu nesebi tahrip meselesini anlayamıyorum. Ortaçağda asilzadelik davaları vardı, fakat 20. da bu davalar duyulmaz. O asırlarda ben falanın oğluyum; falan benim ecdadımdandır, bu veled-i zinadır, piçtir tabirleri vardı. 20. asrın şerefi için ve bütün insanîyetin şerefi için bu tabirleri şiddetle reddederim; bundan sonra yeryüzünde yalnız

insanlar vardır, veled-i zinalar, piçler yoktur.”

“... Kanun-i Esasinin, zannederim bir maddesinde veyahut esas hükümlerinde diyor ki, bütün Osmanlılar müsavidir [eşit]. Eğer babası meçhul olduğundan dolayı zaten bedbahtlığa mahkûm olan bir adamı siz Osmanlılık şerefinde, mahrum ederek bir eksiklik ile ebedi surette lekedar edecekseniz, Meşrutiyet kalır mı? Öyle ise, nesebi tahripten bahsetmeyin, babası meçhul olan Osmanlının diğerlerinden daha ziyade şayan-ı himaye olması lazım gelir. Ona, ayıplı nazarı ile bakmak doğru değildir, onun velisi millet olmak lazım gelirken, bir veli-i hususisi olmadığından dolayı onu himaye etmemek, Meşrutiyete layık mıdır? Benim nazarımda bir çocuk dünyaya geldiği günden itibaren diğer çocuklara tamamiyle eşittir.”

“Bendeniz derim ki, bu gibi ahkâmda mademki (kadına verilen cezayı) büsbütün kaldırmak mümkün olmuyor, yapılacak şey, hiç değilse asgari haddi daima azaltmak, cezayı bir seneden değil, belki sekiz günden itibar etmeli ve çünkü efendiler, iyi biliniz ki bir kadınla bir erkeğin temasından mutlaka en ziyade kabahatli olan, daima erkektir. Bunu bilmemiz lazım gelir. Zira her erkekte kadına nispetle daha fazla hürriyet var, nüfuz var, imkân var. Aksi sabit oluncaya kadar denilebilir ki, kadın iğfal olunur, erkek iğfal eder.” (2)

(1) Jaklin Çelik, “Krikor Zohrab Öykücülüğü”.

(2) Osmanlı Meclisinde Bir Ermeni Mebus Krikor Zohrab, s. 181-183; Osman Köker, Meclis-i Mebusa'da Zina Tartışması, Ağustos 1998, sayı 56.

Kaynak: bianet.org